« իւրաքանչիւր առանձին զան մտանել ի կրօնս մեր. և մեք տեսանելով և փորձելով « զնոսա, յորժամ գտանեմք զնոսա ընդունակս կրօնի և պաշտօնի մերում, առնումք. « և զորս տեսանեմք անընդունակս՝ ոչ առնումք։ Այսու կերպիւ առնուլ հրաման տայ « մեզ կրօնն մեր։ Այլ ո՛չ հրաման տայ մեզ միանգամայն զբոլոր վանք մի ի կրօ- « նաւորաց ի կրօնս մեր մուծանել և ընդ իշխանութեամբ մերով առնուլ...» (Թուղթ Մխիթարայ առ Յակոբ Եպիսկոպոս, 1742 փետր. 9)։ Եր. Հիմնադիրս իբրեւ «պատ- շաճաւոր հասակ» կը դնէ կանոնաց համաձայն՝ իբր տարիք ընդունելութեան՝ «զերեք- տասան կամ զչորեքտասանամեայ մանկունս», ու կը նշանակէ յետոյ մի առ մի սոյն սահմանումին պատճառները։

Օրհնութիւն, շնորհք և ողջոյն յատկապէս մատուցանեմք պատուելի եղբօր մերում Պօղոսին։ Պաշտպանեսցի զնա Աստուած բարձրեալն։

Զկնի յոյժ փափաքման մերոյ տեսանելոյ զքեզ ի յամենայն բարւոջ և յառողջութեան շնորհօքն Աստուծոյ մերոյ, երկրորդ՝ ծանուցանեմք ձերում Վերապատուութեան, զի առա- քեցաք առ ձեզ յառաջմէ զերկուս ողջունագիրս, այսինքն է միով ամաւ յառաջ քան զայս թուղթս. և ծանուցաք ձեզ վասն եղբօր ձերոյ Աւետիսին, թէ գալոց է առ ձեզ։ Եւ մինչև ցայսօր զպատասխանի ինչ ոչ ընկալաք, ո՛չ ի ձէնջ, և ո՛չ ի նմանէ վասն խաղաղութեամբ հասանելոյ իւրոյ. և ի տարակուսութեան մնաց յոյժ միտք մեր վասն նորա, մանաւանդ յորժամ եկն առ մեզ նաւ մի ի վենետկոյ. և էր ի նմա Տէր Դաւիթ մրսբրցին։ Եւ իբրև եկն նա ասա, հարցաք զնա վասն ձեր, այլ նա ոչ ծանօթացեալ զոլով ձեզ, ոչինչ պատ- մեաց մեզ վասն ձեր։ Եւ լուաք վասն հայր խաչատուր վարդապետին, թէ փոխեցեալ է առ ողորմութիւնն աստուծոյ բարձրելոյն, և այս մեզ կարի վիշտ եղև։ Այլ տէրն մեր հաղորդս արասցէ զնա հարցն սրբոց, և դուք լիջիք բարիք փոխանորդք նորա։ Քանզի իրաւի պակասեցաւ սիւնն և խարիսխն Հայոց։ Տէր փոխանակ նորա տացէ մեզ զձեր առողջութիւնն և զերկար կեանս։

Դարձեալ ծանուցանեմք ձեզ վասն իրակութեանն հալէպու։ Ամաւ միով յառաջ քան զայս թուղթս՝ տէրն մեր Աբրահամ վարդապետն էջ ի լեռնէն ի հալապ. և ուղղափառքն առին զԱստուածածնի եկեղեցին ի ձեռաց հերձուածողաց, և է այժմ ի ձեռս նոցա յայտ- նապէս. և հռչակեցեալ է սուրբ հաւատն։ Եւ զկնի վեց ամսոց ժամանակի յետ գնալոյ Աբրահամ վարդապետին ի հալապ, օրհնեաց նա առաջնորդ նոր ի վերայ անթէպու փոխանակ իւր։ Իսկ եթէ հարցանիցէք վասն հաւատոյ, զոհանամք զբարութենէն յիսու- սի, է յայտնի. և յամենայնում աւուր երկուտասան պատարագք լինին յեկեղեցւոջ սրբոյ Աստուածածնին. և քարոզ յամենայնում կիրակէի, և տօնի։ Բայց վասն իրակութեանց քաղաքին ծանի՛ք, զի աւերեցեալ է ի զրկողութենէ խստաբարոյ դատաւորաց. և բազումք մուրացիկ եղեն. բազումք ևս փախեան։ Քանզի եղեալ է աստ նուազութիւն առեւտրոյ, և զրկումն և չփոթումն ի փաշայէն. վասն զի յոյժ բազում տուգանս ետուն ի վեր քան զոր միտք հաւատալ կարէ. և կարի թանգութիւն է իրաց։ Ոչ ունին զհանգիստ յիրի իմիք, եթէ ոչ յիրակութեան եկեղեցւոյն միայն. իսկ այլ մնացեալ իրքն՝ զրկումն մեծ։ Տէրն մեր օգնական լիցի նոցա։

Դարձեալ ծանուցանեմք ձեզ վասն մօր քոյ և եղբարց քոց և քերց քոց։ Ամենեքեան ողջ և առողջ են...։ Խնդրեմք ի բարութենէ ձերմէ, զի ծանուցանիցէք մեզ վասն եղբօր ձերոյ, թէ արդեօք ճար եղև՞ նմա մնալ առ ձեզ՝ թէ ոչ։ Բայց զճշմարիտն ասեմ, կարի մեծ բարիս առնես նմա՝ եթէ ջանայցես վասն նորա՝ զի մնասցէ առ ձեզ, և փրկեսցէ զանձն իւր։ Քանզի ի ժամանակիս մերում յայսմիկ ի կողմանէ արևելից բարձաւ ի միջոյ բանս այս՝ Ա՛ստ կաց։ Վասն այսորիկ ասեմ ձեզ՝ մի՛ անխնամ թողուցուք զնա ի ձէնջ. և ջանացողութիւնն ձեր ունի զբաւականութիւն վասն այնորիկ։

---

1. Թորոսեան, Վարք Մխիթարայ (Կարեւոր բուղրք եւ Նամականիք) էջ 470։